



Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

Evaluering af den kommunale indsats på BNBO-området **Fase 1**

Februar 2023

Indhold

1.	Resume	4
2.	Baggrund for evaluering af den kommunale indsats	6
2.1	Tillægssaftale til Pesticidstrategi 2017-2021	6
2.2	Oplysninger, som indgår i evalueringen	6
2.3	Kvalitetssikring forud for evaluering	7
3.	Indberettet status på BNBO til Danmarks Arealinformation	9
3.1	Status på BNBO og overlap med marker og økologi	11
4.	Uddybende evaluering for BNBO hvor beskyttelse er vurderet nødvendig, men ikke gennemført	12
4.1.1	Politisk vilje til at give påbud såfremt en frivillig aftale ikke er mulig	16
5.	BNBO uden behov for yderligere indsats	17
5.1	Der iværksættes ikke indsatser, da de arealmæssige, kemiske, geologiske og hydrologiske forhold er tilstrækkelig beskyttende	19
5.2	Det planlægges at boringen sløjfes eller ændrer anvendelse inden for 3-5 år, eller boringen er sløjfet/har ændret anvendelse	20
5.3	Boringen prioriteres ikke grundet alternative forsyningsmuligheder	21
5.4	Eksisterende beskyttelse vurderes tilstrækkelig	22
5.5	Andet	22
5.6	Ikke tolkebar årsag	23
6.	Planlagte og gennemførte indsatser	24
6.1	Tinglyste aftalearealer for grundvandsbeskyttelse	24
6.2	Planlagte og gennemførte indsatser udover tinglyste dyrkningsrestriktioner	25

1. Resume

I henhold til tillægsaftale til Aftale om Pesticidstrategi 2017-2021 skal der gennemføres en evaluering af den kommunale indsats på BNBO-området i 2022. Evalueringen er input til aftaleparternes vurdering af, hvorvidt kommunerne er kommet i mål med at reducere risikoen for forurening fra erhvervsmæssig anvendelse af pesticider inden for BNBO, eller om de ønsker at igangsætte fase 2, som er et generelt forbud mod anvendelse af pesticider i BNBO.

Kommunens opgaver og forpligtigelser i fase 1 fremgår af bekendtgørelse nr. 1476 om vurdering af boringsnære beskyttelsesområder og indberetning af 17. december 2019. Kommunerne er ifølge bekendtgørelsen forpligtiget til at gennemgå BNBO med henblik på at vurdere behovet for indsatser til beskyttelse mod fare for forurening fra erhvervsmæssig anvendelse af pesticider og foretage indberetning herom. De BNBO, der er vurderings- og indberetningspligt på, er BNBO, som er udpeget af miljøministeren i Bekendtgørelse om udpegnings af drikkevandsressourcer. Der er i 2022 udpeget 5.607 BNBO, som til sammen udgør et areal på 20.686 ha.

Denne rapport er Miljøstyrelsens evaluering af den kommunale indsats på BNBO-området i fase 1 til input for aftaleparternes beslutning om, hvorvidt fase 2 igangsættes.

På baggrund af kommunernes indberetning vurderer Miljøstyrelsen, at kommunerne generelt set har levet op til deres forpligtigelse om gennemgang af BNBO og indberetning heraf. Evalueringen viser, at der er indberettet status for 99 % af alle BNBO. De resterende 1 % af BNBO er fordelt på syv kommuner. Tre af de syv kommuner har ikke indberettet status for et eneste af deres BNBO.

Statusindberetningen viser desuden, at kommunerne har vurderet, at der er behov for indsatser i ca. halvdelen af BNBO. For ca. 30 % har de vurderet, at der ikke sker erhvervsmæssig anvendelse af pesticider, og for de resterende 20 % er det vurderet, at der ikke er behov for en indsats.

For BNBO, hvor kommunerne har vurderet, at der ikke er behov for yderligere indsats, har kommunerne skullet underrette Miljøstyrelsen om årsagen til, at der ikke iværksættes nye indsatser, samt hvorvidt og hvordan specifikke parametre har indgået i vurderingen. Miljøstyrelsen mangler underretning for 8 % af disse BNBO. De to primære årsager til, at kommunerne har vurderet, at der ikke er behov for indsats, hvor der i dag sker erhvervsmæssig anvendelse af pesticider, er, at de arealmæssige, kemiske, geologiske og hydrologiske forhold er tilstrækkelig beskyttende, eller at boringen planlægges sløjfet/ændret anvendelse inden for 3-5 år. Det er Miljøstyrelsens vurdering, at kommunernes indberetning af årsag er fyldestgørende ved hovedparten af indberetningerne. Der er dog også en del eksempler på, at kommunernes indberetninger ikke i tilstrækkelig grad er konkrete i forhold til handleplaner og tidshorisonter.

Kommunerne har i henhold til tillægsaftalen i fase 1 skullet arbejde for gennemførelse af indsatser i BNBO, hvor risikovurderingen har vist, at det er nødvendigt. Kommunernes indberetning af status viser, at der for ca. 3 % af BNBO er gennemført indsatser som følge af tillægsaftalen. Der er bl.a. tinglyste aftalearealer for grundvandsbeskyttelse på ca. 740 ha og ikke tinglyste aftaler på ca. 160 ha. Dette svarer til 4 % af det samlede BNBO-areal. Det er ikke muligt at opgøre hvor mange dyrkningsrestriktioner, der er indgået som følge af tillægsaftalen.

Kommunerne har i gennemsnit skønnet, at implementeringsprocessen er aktiv for 1/3 af arealet af BNBO, hvor kommunerne har vurderet, at der er behov for en indsats, men denne endnu

ikke er gennemført. For 1/3 af arealet er implementeringen endnu ikke påbegyndt, eller frivillig aftale har ikke været mulig. Kommunerne har desuden vurderet, at der for hovedparten af BNBO, hvor der er behov for en indsats, men denne endnu ikke er gennemført, kun er behov for en indsats på dele af arealet. Kommunerne har vurderet, at der for 40 % af BNBO, hvor implementeringsprocessen er i gang, ikke sker erhvervsmæssig anvendelse af pesticider på min. 40 % af arealet. For 30 % af BNBO, hvor implementeringsprocessen er i gang har kommunerne indberettet, at der ikke er taget beslutning om vilje til gennemførelse af påbud på konkrete arealer.

2. Baggrund for evaluering af den kommunale indsats

2.1 Tillægsaftale til Pesticidstrategi 2017-2021

I 2019 indgik Regeringen (Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti), Dansk Folkeparti, Socialdemokratiet, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti tillægsaftale til Aftale om Pesticidstrategi 2017-2021.

Med tillægsaftalen blev parterne enige om at nedbringe risikoen for forurening af grundvandet fra erhvervsmæssig anvendelse af pesticider i boringsnære beskyttelsesområder (BNBO). Dette gennem potentielt to faser.

I fase 1 er kommunerne forpligtiget til at vurdere behovet for indsatser til beskyttelse af fare for forurening fra erhvervsmæssig anvendelse af pesticider i BNBO, foretage indberetning herom og arbejde for gennemførelse af indsatser, dette senest 1. oktober 2022 (jf. bekendtgørelse nr. 1476 om vurdering af boringsnære beskyttelsesområder og indberetning af 17. december 2019 samt tillægsaftale til Pesticidstrategi 2017-2021). Som led i dette har kommunerne skullet vurdere i hvilke BNBO, der sker erhvervsmæssig anvendelse af pesticider.

I 2022 gennemføres evaluering af den kommunale indsats i fase 1. Evalueringen er input til aftaleparternes vurdering af, hvorvidt kommunerne er kommet i mål med at reducere risikoen for forurening fra erhvervsmæssig anvendelse af pesticider i BNBO, eller om de ønsker at igangsætte fase 2, som er et generelt sprøjteforbud i alle BNBO.

Miljøstyrelsen har i denne rapport samlet status på kommunernes indsats på baggrund af de oplysninger, som kommunerne er forpligtiget til at indberette samt supplerende oplysninger indhentet til evalueringen.

2.2 Oplysninger, som indgår i evalueringen

Kommunerne har været forpligtiget til at indberette følgende:

- Status for kommunens risikovurdering og indsatser i datasættet 'Status på BNBO' på Danmarks Arealinformation
- Tinglyste aftalearealer for grundvandsbeskyttelse indgået i regi af tillægsaftale til Pesticidstrategi 2017-2021 til datasættet 'Aftalearealer for grundvandsbeskyttelse' på Danmarks Arealinformation.
- Resultatet af kommunernes risikovurdering pr. BNBO, hvor det er vurderet, at der ikke er behov for yderligere indsatser til Miljøstyrelsen.
- Planlagte og gennemførte indsatser udover tinglyste aftalearealer indgået i regi af tillægsaftale til Pesticidstrategi 2017-2021 til Miljøstyrelsen.

Datasættet 'Status på BNBO' er udtrukket til evalueringen d. 27. oktober 2022, og datasættet 'Aftalearealer for grundvandsbeskyttelse' er udtrukket 31. oktober 2022. I analyserne anvendes desuden Landbrugsstyrelsens datasæt med marker for 2022 og seneste økologiske arealer. Disse datasæt er udtrukket 27. januar 2023.

For at sikre en nuanceret evaluering til den videre politiske drøftelse er kommunerne desuden blevet opfordret til, i perioden 24. oktober til 6. november 2022, at indmelde en mere detaljeret status til Miljøstyrelsen for de BNBO, som i datasættet 'Status på BNBO' er angivet som 'Gennemgået, indsats nødvendig' og 'Frivillig aftale tilbudt'. Dette datasæt er udtrykt 18. oktober 2022. Opsamling på denne frivillige indberetning indgår ligeledes i denne rapport og omtales herefter som den uddybende evaluering.

De BNBO, som er udgangspunktet for kommunernes arbejde i fase 1, er BNBO, som er udpeget i gældende bekendtgørelse om udpegnings af drikkevandsressourcer (Bekendtgørelse nr. 2071 om udpegnings af drikkevandsressourcer af 11. november 2021). Der er vedtaget en ny bekendtgørelse tre gange i perioden 2019-2022. Der har dog kun været krav om, at kommunerne har risikovurderet BNBO til en boring én gang.

Miljøstyrelsen har opgjort status for kommunernes arbejde med risikovurdering og indsatser i BNBO i hhv. oktober 2020 og 2021. Desuden har Miljøstyrelsen samlet op på 'Status på BNBO' på Danmarks Arealinformation i maj 2022. Det samlede antal BNBO, der har været udgangspunkt for de tre statusopgørelser og denne evaluering har varieret. Af tabel 2.1 ses overblik over hvilken bekendtgørelse om udpegnings af drikkevandsressourcer, som har været udgangspunkt for de enkelte statusopgørelser samt antallet af udpegede BNBO. Som det ses af tabellen, er antallet af BNBO i denne evaluering væsentligt højere end ved statusopgørelserne i 2020 og 2021. Dette skyldes, at Miljøstyrelsen, inden bekendtgørelsens ikrafttrædelse i 2022, ikke udpegede BNBO til vandforsyningsanlæg, som ikke havde en aktiv indvindingstilladelse. Med bekendtgørelsen vedtaget i 2022 blev proceduren ændret således, at BNBO er udpeget uanset manglende indvindingstilladelse, såfremt Miljøstyrelsen var vidende om, at der faktisk sker indvinding. Der skal være opmærksomhed omkring, at der er BNBO, som først er udpeget i 2021 og 2022, hvor kommunerne således ikke har haft hele perioden til implementering af indsatser.

Tabel 2.1: Overblik over bekendtgørelser og antal BNBO, som har dannet grundlag for tidligere statusopgørelser og denne evaluering. *Bekendtgørelse om udpegnings af drikkevandsressourcer.

Statusopgørelse/evaluering	Bekendtgørelse nr.	Ikrafttrædelsesdato	Antal BNBO	BNBO-areal (ha)
Oktober 2020	1153	01.01.2020	4.970	20.077
Oktober 2021	1626	01.01.2021	4.873	19.933
Maj 2022	2071	01.01.2022	5.609*	20.868
Oktober 2022	2071	01.01.2022	5.607	20.686

* Dubletter for to BNBO indgik i opgørelsen maj 2022.

Der er kun krav om, at kommunerne risikovurderer BNBO til en boring én gang. Når Miljøstyrelsen har opdateret datasættet 'Status på BNBO' som følge af ny bekendtgørelse, vil nye BNBO fremgå med status 'Ikke gennemgået (default)'. For BNBO, som på Danmarks Arealinformation er angivet som 'Ikke gennemgået (default)', har Miljøstyrelsen undersøgt, om der for pågældende boring forekommer en anden status i de historiske data. Såfremt dette er tilfældet, er status for de historiske BNBO anvendt i denne evaluering.

2.3 Kvalitetssikring forud for evaluering

For at sikre det bedst mulige datasæt til evalueringen, er der foretaget opfølgning på indberettede data i forbindelse med statusopgørelse i 2020 og 2021 samt i efteråret 2022.

På baggrund af opsamling på kommunernes indberetning i indberetningsskabelonen 'Ikke behov for yderligere indsats' i 2020 blev indberetningsskabelonen justeret, for at lette kommunernes indberetningspligt og minimere evt. misforståelser.

I august-september 2022 blev der fulgt op på uhensigtsmæssigheder i dataindberetningen. I alt blev 61 kommuner kontaktet. Kommuner, hvor der blev identificeret uhensigtsmæssigheder, blev kontaktet med opfordring om at følge op på disse. Uhensigtsmæssighederne bestod i manglende indberetning til Miljøstyrelsen af risikovurderinger og gennemførte indsatser. Desuden blev kommuner, som ikke havde indberettet status for et eneste af kommunens BNBO, kontaktet.

5. oktober 2022 sendte Miljøstyrelsen en mail ud til 24 kommuner vedr. 116 BNBO, hvor status på Danmarks Arealinformation fortsat stod registreret som 'Ikke gennemgået (default)' pr. 1. oktober 2022. Kontakten til kommunerne medvirkede til, at der 27. oktober 2022, kun var 49 BNBO i datasættet 'Status på BNBO' på Danmarks Arealinformation, som var registreret som 'Ikke gennemgået (default værdi)'. Disse er fordelt på syv kommuner.

3. Indberettet status på BNBO til Danmarks Arealinformation

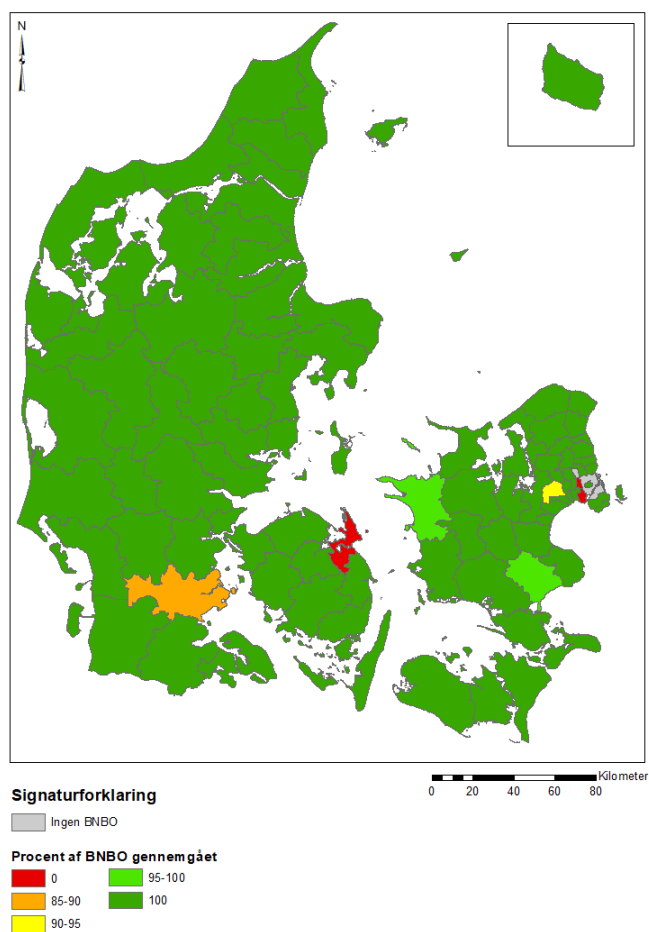
Status på kommunernes risikovurdering af BNBO, lavet på baggrund af udtræk fra datasættet 'Status på BNBO' på Danmarks Arealinformation, fremgår af tabel 3.1. Af tabellen fremgår det, at kommunerne mangler indberetning af risikovurdering for 1 % af BNBO. Status for de enkelte kommuner fremgår af figur 3.1. Som det ses af figuren, har langt de fleste kommuner risikovurderet og indberettet status for alle deres BNBO. To kommuner har ikke BNBO, og syv kommuner har ikke indberettet risikovurdering for alle deres BNBO. Tre af de syv kommuner har ikke indberettet status for et eneste af deres BNBO.

Af tabel 3.1 ses det også, at kommunerne har indberettet, at en indsats er nødvendig, frivillig aftale tilbud eller indsats gennemført for 54 % af BNBO.

I Miljøstyrelsens korrespondance med kommunerne vedr. indberetning har flere kommuner bemærket, at de har BNBO, som er i gang med at blive genberegnet af Miljøstyrelsen, og har udtrykt ønske om, at denne oplysning bør fremgå af evalueringen. Miljøstyrelsen har ikke samlet op på alle BNBO, som er indmeldt til Miljøstyrelsen til genberegning, men har opgjort hvilke BNBO, som enten fjernes eller ændrer afgrænsning med kommende bekendtgørelse om udpegning af drikkevandsressourcer. Bekendtgørelsen forventes vedtaget 1. juli 2023. Opfølgelsen viser, at 62 BNBO fjernes fra bekendtgørelsen og 452 BNBO ændrer afgrænsning. Dette svarer til 9 % af alle BNBO. Hvordan de BNBO, der fjernes eller ændres med næste bekendtgørelse fordeler sig mellem de forskellige statuskategorier fremgår af tabel 3.1. Desuden er det angivet, hvor mange procent af BNBO, der fjernes eller ændres inden for hver i statuskategori. Som det ses, er det 4 % af BNBO i kategorien 'Ikke gennemgået (default)', der fjernes eller ændres med næste bekendtgørelse. Den statuskategori, hvor den største andel af BNBO fjernes eller ændres med næste bekendtgørelse er 'Gennemgået, indsats nødvendig' (12 %). Om end det er i denne kategori, der er den største andel af BNBO, som fjernes eller ændres med næste bekendtgørelse, ses der ikke en tydelig tendens til, at kommunerne afventer nye BNBO på baggrund heraf.

Tabel 3.1: Status på indberetning til datasættet 'Status på BNBO' på Danmarks Arealinformation for årene 2020-2022 samt hvor mange BNBO, der indgår i status for 2022, som fjernes eller ændres med næste bekendtgørelse om udpegning af drikkevandsressourcer i antal og procent inden for hver statuskategori. Data fra 2020 og 2021 bygger på statusopgørelserne fra disse år.

Statuskategori	Antal BNBO			Procent af BNBO 2022	BNBO som fjernes eller ændres med næste bekendtgørelse i hver kategori	
	2020	2021	2022		Antal	Procent
Gennemgået, indsats nødvendig	979	2.104	2.171	39	253	12
Ingen erhvervmæssig anvendelse af						
Gennemgået, indsats ikke nødvendig	303	655	964	17	100	10
Frivillig aftale tilbudt	20	63	682	12	60	9
Indsats gennemført	19	19	151	3	13	3
Ikke gennemgået (default værdi)	2.858	1.028	49	1	2	4
Alle BNBO	4.783	4.855	5.607	100	514	9



Figur 3.1: Procent af BNBO med indberettet status i hver kommune.

3.1 Status på BNBO og overlap med marker og økologi

I BNBO-følgegruppen¹ har der været fokus på opfølgning på indsatsen i BNBO på markarealer og økologiske arealer, hvorfor der følger en opgørelse i dette afsnit. Det økologiske areal er en delmængde af markarealet.

Samlet set er der marker på 8.351 ha i BNBO, svarende til 40 % af det samlede BNBO-areal. Økologiske arealer inden for BNBO udgør 910 ha og udgør dermed 4 % af det samlede BNBO-areal.

Tabel 3.2 viser markarealet, procent markareal og økologisk areal inden for hver statuskategori. Det er ikke muligt at lægge arealerne i tabellen sammen, da overlappende BNBO inden for forskellige statuskategorier medfører, at et markareal kan tælle med i flere statuskategorier.

Som det ses af tabel 3.2, er andelen af markareal størst inden for kategorien 'Gennemgået, indsats nødvendig', hvilket kunne forventes, da det især formodes at være på markarealerne, at der sker erhvervsmæssig anvendelse af pesticider. 43 % af arealet i statuskategori 'Gennemgået, indsats ikke nødvendig' udgøres af marker, hvor kommunerne gennem deres risikovurdering er kommet frem til, at der på trods af marker ikke er behov for en indsats.

Af tabel 3.2 fremgår det, at der forekommer økologiske arealer inden for BNBO, hvor kommunerne har vurderet, at en indsats er nødvendig ('Gennemgået, indsats nødvendig', 'Frivillig aftale tilbudt' og 'Indsats gennemført'). Da status angives for BNBO generelt, og ikke for enkelte arealer inden for BNBO, er det imidlertid ikke på baggrund af data muligt at vurdere, om arealerne med behov for indsatser er sammenfaldne med de økologiske arealer inden for BNBO.

Tabel 3.2: Markareal og procent markareal samt økologisk areal i hver statuskategori.
Til beregningen er Landbrugsstyrelsens markkort fra 2022 og seneste økologiske arealer anvendt.

Statuskategori	BNBO-areal i statuskategori (ha)	Markareal (ha)	Markareal (Procent af samlet areal)	Økologiske arealer (ha)
Gennemgået, indsats nødvendig	9.798	5.178	53	526
Ingen erhvervsmæssig anvendelse af pesticider	5.287	639	12	175
Gennemgået, indsats ikke nødvendig	3.410	1.475	43	112
Frivillig aftale tilbudt	1.729	921	53	81
Indsats gennemført	389	137	35	8
Ikke gennemgået (default)	248	65	26	9

¹ Jf. tillægsaftale til Pesticidstrategi 2017-2021 er der etableret en følgegruppe med deltagelse af erhvervet, brancheforeningerne og Kommunernes Landsforening (KL), der skal understøtte koordinering og samarbejde mellem landbruget, kommuner og vandselskaber samt relevante ressortministerier.

4. Uddybende evaluering for BNBO hvor beskyttelse er vurderet nødvendig, men ikke gennemført

Dette kapitel beskriver resultater af en uddybende evaluering for BNBO, hvor det på Danmarks Arealinformation er angivet, at en beskyttelse er nødvendig, men endnu ikke gennemført.

Som det fremgår af tabel 3.1, er der 39 % af BNBO, hvor kommunerne har indberettet 'Gennemgået, indsats nødvendig' samt 12 %, hvor kommunerne har indberettet 'Frivillig aftale tilbudt'.

For at kunne synliggøre processen fra vurdering af indsatsbehov til endelige aftaler er gennemført har Miljøstyrelsen, som beskrevet i afsnit 2.2, foretaget en uddybende evaluering. De kommuner, hvor status for BNBO på Danmarks Arealinformation er indberettet til 'Gennemgået, indsats nødvendig' samt 'Frivillig aftale tilbudt', er blevet kontaktet og bedt om at skønne, hvor stor en andel af arealet inden for det enkelte BNBO (angivet med en præcision på min. 10 % af det samlede areal), som falder ind i nedenstående 9 uddybende kategorier.

- Ingen erhvervsmæssig anvendelse af pesticider (gælder også arealer, der er beskyttet gennem tidligere indgåede aftaler)
- Implementering af indsatser endnu ikke påbegyndt (herunder hvor der afventes en genberegning af BNBO)
- Dialog om frivillig aftale påbegyndt
- Frivillig aftale tilbudt
- Frivillig aftale ikke mulig
- Påbud under udarbejdelse
- Indsats ud over dyrkningsrestriktioner i proces (dækker bl.a. over opsporing og sløjfning af ubenyttede brønde og borer, flytning af borer, naturprojekter, skovrejsning mv. jf. skabelon om andre indsatser udover tinglyste dyrkningsrestriktioner)
- Frivillig aftale indgået
- Påbud givet eller anden indsats implementeret

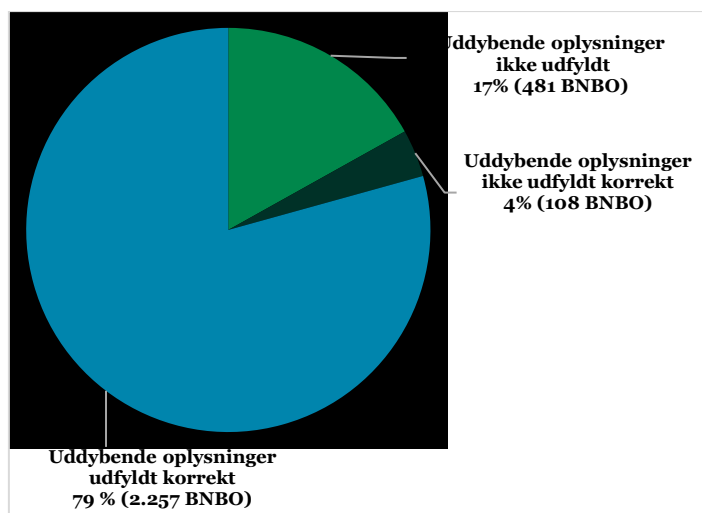
Miljøstyrelsen er efterfølgende blevet opmærksom på, at der burde have været en kategori som hed 'Ikke behov for beskyttelse'. En enkelt kommune har gjort opmærksom på, at de har haft brug for at anvende denne kategori, da deres vurdering er, at der ikke er behov for beskyttelse af hele BNBO, hvor der sker erhvervsmæssig anvendelse af pesticider. Det er uvist om andre kommuner ville have haft brugt denne kategori, hvis den havde indgået i kategorierne, som kommunerne blev bedt om at forholde sig til.

I den tekniske vejledning til indberetning i datasættet 'Status på BNBO' har det været angivet, at såfremt der er tilbudt én frivillig aftale på et delareal inden for BNBO, skal hele BNBO have status som 'Frivillig aftale tilbudt'. Status 'Indsats gennemført' skal først benyttes når alle nødvendige indsatser inden for BNBO er gennemført. Den uddybende evaluering kan dermed også være med til at synliggøre, hvor stor en andel af BNBO, hvor der er gennemført indsatser

på dele af arealerne på trods af, at BNBO har status som 'Gennemgået, indsats nødvendig' eller 'Frivillig aftale tilbudt'.

Kommunernes indberetning, som analyseres i dette kapitel er lavet ud fra et udtræk fra Danmarks Arealinformation den 18. oktober 2022, og kan derfor ikke sammenlignes direkte med de øvrige i udtræk i denne rapport, da nogle BNBO kan have ændret status i perioden 18.-27. oktober.

Miljøstyrelsen har kontaktet til 79 kommuner, hvor 69 har sendt uddybende oplysninger tilbage. Opgjort på BNBO-niveau har Miljøstyrelsen ønsket uddybende oplysninger for 2.846 BNBO og modtaget en tilbagemelding for 2.365. Dette giver en svarprocent på 87 % på kommune-niveau og 83 % på BNBO-niveau. 4 % af tilbagemeldingerne på BNBO-niveau har ikke været udfyldt korrekt, fx har nogle kommuner angivet en beskrivelse og ikke en procentsats, og andre har kun forholdt sig til markarealet inden for BNBO. Opgørelsen fremgår af figur 4.1.



Figur 4.1: Opgørelse over tilbagemelding med uddybende oplysninger fra kommunerne.

Nedenstående analyse er lavet på de 2.257 korrekte tilbagemeldinger Miljøstyrelsen har modtaget.

Den gennemsnitlige skønnede andel af det samlede BNBO-areal i de 10 uddybende statuskategorier fremgår af tabel 4.1. Dette giver et billede af, hvordan de 10 kategorier fordeler sig i et gennemsnits BNBO uanset størrelsen. For at synliggøre, hvor stor betydning størrelsen på BNBO har for fordelingen i de 10 kategorier, er den skønnede andel pr. BNBO vægtet i forhold til det enkelte BNBO-areal. Det vægtede areal sammenholdt med det samlede BNBO-areal fremgår også af tabel 4.1. Der bør være opmærksomhed på, at kommunerne har haft mulighed for at angive i en præcision på 10 % intervaller, hvilket dermed kan give en usikkerhed ved omregning til ha på trods af vægtningen i forhold til BNBO-størrelse. Der skal også tages forbehold for, at nogle kommuner ved overlappende BNBO har kigget på det samlede BNBO-areal for de sammenfaldende BNBO, og angivet samme fordeling for alle BNBO. Det giver en unøjagtighed, når procentangivelserne omregnes til arealer.

Tabel 4.1: Den gennemsnitlige skønnede andel af det samlede BNBO-areal i de uddybbende statuskategorier samt skønnet andel af det samlede BNBO-areal vægtet i forhold til BNBO-størrelse opgjort i forhold til det samlede BNBO-areal Opgørelsen er lavet for BNBO indberettet i statuskategorierne 'Gennemgået, indsats nødvendig' og 'Frivillig aftale tilbudt' i datasættet 'Status på BNBO'.

Uddybet statuskategorie	Gennemsnitlig skønnet andel af det samlede BNBO-areal (%)	Skønnet andel vægtet i forhold til BNBO-størrelse opgjort i forhold til det samlede BNBO-areal (%)
Ingen erhvervsmæssig anvendelse af pesticider	34,6	28,3
Implementering af indsatser endnu ikke påbegyndt	27,8	33,0
Dialog om frivillig aftale påbegyndt	18,8	21,1
Frivillig aftale tilbudt	13,3	9,8
Frivillig aftale ikke mulig	2,1	3,3
Påbud under udarbejdelse	0,2	0,2
Indsats udover dyrkningsrestriktioner i proces	1,3	1,4
Frivillig aftale indgået	1,5	1,9
Påbud givet eller anden indsats implementeret	0,2	0,5
Ikke behov for beskyttelse	0,2	0,2

Som det fremgår af tabel 4.1, viser et gennemsnitlig skøn over alle BNBO i kategorierne 'Gennemgået, indsats nødvendig' og 'Frivillig aftale tilbudt', at 33,6 % af BNBO-arealet (vægtet i forhold til størrelse 32,5 %) er i en aktiv proces hen imod implementering af indsats, da arealet ligger i en af de 4 kategorier 'Dialog om frivillig aftale påbegyndt', 'Frivillig aftale tilbudt', 'Påbud under udarbejdelse' samt 'Indsats udover dyrkningsrestriktioner i proces'. Det fremgår også af tabellen, at 29,9 % af BNBO-arealet (vægtet i forhold til størrelse 36,3 %) ligger i de to kategorier 'Implementering af indsatser endnu ikke påbegyndt' samt 'Frivillig aftale ikke mulig'. Hvorvidt der arbejdes aktivt hen imod implementering af en indsats for disse BNBO kan ikke tolkes entydigt ud fra de uddybbende oplysninger.

Det har ikke været muligt at identificere, hvad der ligger til grund for at implementeringen af indsatser endnu ikke er påbegyndt. Det fremgår dog af tabel 3.1, at hhv. 12 % og 9 % af BNBO, inden for de to status kategorier 'Gennemgået, indsats nødvendig' og 'Frivillig aftale tilbudt', enten fjernes eller ændres med næste bekendtgørelse om udpegning af drikkevandsressourcer, hvilket kan være en årsag til, at kommunerne og vandforsyningerne endnu ikke har lavet indsatser.

Ydermere fremgår det af tabel 4.1, at for 34,6 % af BNBO-arealet (vægtet i forhold til størrelse 28,3 %) sker der ikke erhvervsmæssig anvendelse af pesticider.

De uddybende oplysninger har også givet mulighed for at lave en opgørelse over, hvordan gennemsnittet fordeler sig på de enkelte BNBO. Der er derfor lavet en opgørelse over, hvordan det skønnede BNBO-areal (angivet i procent) fordeler sig i de 10 uddybende kategorier set i forhold til alle 2.257 BNBO.

Opgørelsen tager udgangspunkt i det enkelte BNBO, og der tages derfor ikke højde for de overlappende BNBO-arealer. Dette betyder, at hvis der fx er tilbudt en frivillig aftale på et areal, som indgår i to BNBO, så vil arealet, som den frivillige aftale dækker, indgå i opgørelsen for begge BNBO. Nogle kommuner har dog angivet i deres tilbagemelding, at de ved overlappende BNBO har foretaget deres vurdering i forhold til det samlede areal for de overlappende BNBO i stedet for det enkelte BNBO, og indberettet denne vurdering for alle overlappende BNBO. Opgørelsen fremgår af tabel 4.2.

Tabel 4.2: Opgørelse over hvordan det skønnede BNBO-areale (angivet i procent) fordeles sig i de 10 uddybende kategorier set i forhold til de 2.257 BNBO. Det skønnede BNBO-areal er inddelt i intervallerne 0 %, 0-20 %, 20-40 %, 40-60 %, 60-80 % og 80-100 %. Som eksempel fremgår det af tabellen, at for 11,9 % af de 2.257 BNBO er der påbegyndt en dialog om frivillige aftaler på 80-100 % af BNBO-areale.

		Skønnet andel af BNBO-areal					
		[0] %	[0-20] %	[20-40] %	[40-60] %	[60-80] %	[80-100] %
Andel af BNBO (%)	Ingen erhvervsmæssig anvendelse af pesticider	25,4	17,0	16,4	14,9	11,7	14,6
	Implementering af indsatser endnu ikke påbegyndt	58,4	4,6	5,9	5,8	5,3	20,0
	Dialog om frivillig aftale påbegyndt	69,8	3,0	3,2	8,1	4,0	11,9
	Frivillig aftale tilbudt	77,8	3,2	3,2	4,1	3,8	7,9
	Frivillig aftale ikke mulig	95,5	0,9	1,1	0,8	0,7	0,9
	Påbud under udarbejdelse	99,6	0,1	0,1	0,2	0,0	0,0
	Indsats udover dyrkningsrestriktioner i proces	97,9	0,3	0,3	0,4	0,7	0,6
	Frivillig aftale indgået	97,1	0,8	0,4	0,7	0,4	0,7
	Påbud givet eller anden indsats implementeret	99,4	0,2	0,2	0,0	0,0	0,1
	Ikke behov for beskyttelse	99,2	0,4	0,2	0,2	0,0	0,0

Tabel 4.2 viser, at 40 % (14,9 % + 14,6 % + 11,7 %) af de BNBO, hvor en indsats er vurderet nødvendig, men ikke gennemført sker der ikke erhvervsmæssig anvendelse af pesticider på 40-100 % af BNBO-areale. For ca. 25 % af BNBO er det hele arealet inden for BNBO, hvor det er vurderet, at der sker erhvervsmæssig anvendelse af pesticider.

For ca. 3 % af BNBO har kommunerne indmeldt, at hele arealet inden for BNBO ligger i kategorien 'Ingen erhvervsmæssig anvendelse af pesticider'. Nogle kommuner har meldt tilbage, at de, efter Miljøstyrelsens udsendelse af det fremsendte skema angående supplerende oplysninger til den uddybende evaluering, har ændret status på Danmarks Arealinformation til 'Ingen erhvervsmæssig anvendelse af pesticider'.

Opgørelsen i tabel 4.2 viser også, at der på flere af arealerne inden for BNBO enten er påbegyndt en dialog omkring frivillig aftale eller tilbudt en frivillig aftale.

Der fremgår også af tabel 4.2, at det er under 1 % af BNBO, hvor der er givet påbud eller implementeret anden indsats på hele eller dele af arealet, og for under 3 % er der indgået frivillige aftaler for hele eller dele af BNBO. Det skal bemærkes, at det kun gælder for de to statuskategorier 'Gennemgået, indsats nødvendig' og 'Frivillig aftale tilbudt'. I forbindelsen med tilbagemeldingerne fra kommunerne har to nævnt, at aftaler for flere arealer er tæt på at være gennemført.

Endeligt viser tabel 4.2 også, at for 20 % af de 2.257 BNBO er implementering af indsatser endnu ikke påbegyndt på 80-100 % af BNBO-arealet.

4.1.1 Politisk vilje til at give påbud såfremt en frivillig aftale ikke er mulig

Kommunerne er også blevet spurgt til, om der er politisk vilje til at gennemføre påbud inden for BNBO på konkrete arealer, såfremt der ikke kan gennemføres en frivillig aftale. Opsamling på kommunernes svar fremgår af tabel 4.3. Ved 59 % af BNBO er det angivet, at der er vilje til at give påbud på konkrete arealer. Det skal dog bemærkes, at der nogle steder er der angivet 'Ja', selvom det kun er inden for dele af BNBO, at der er vilje til påbud. Ydermere har enkelte kommuner i indberetningen bemærket, at de vil give påbud, såfremt der ikke gives et generelt statsligt påbud (beslutning om fase 2).

For 30 % af BNBO i kategorierne 'Gennemgået, indsats nødvendig' og 'Frivillig aftale tilbudt' har kommunerne indberettet, at der ikke er taget beslutning om vilje til gennemførelse af påbud på konkrete arealer. Dette er ikke nødvendigvis et udtryk for manglende vilje til at gennemføre påbud, da det også blot kan betyde, at der ikke er taget konkret stilling til konkrete arealer på nuværende tidspunkt. Der er kommuner, som har bemærket, at dette er tilfældet.

Sammenlignes kategorien 'Frivillig aftale ikke mulig' med villigheden til at give påbud viser analysen, at der ved 61 % af BNBO, er vilje til påbud. I disse tilfælde må det forventes, at kommunerne vil give et påbud på sigt.

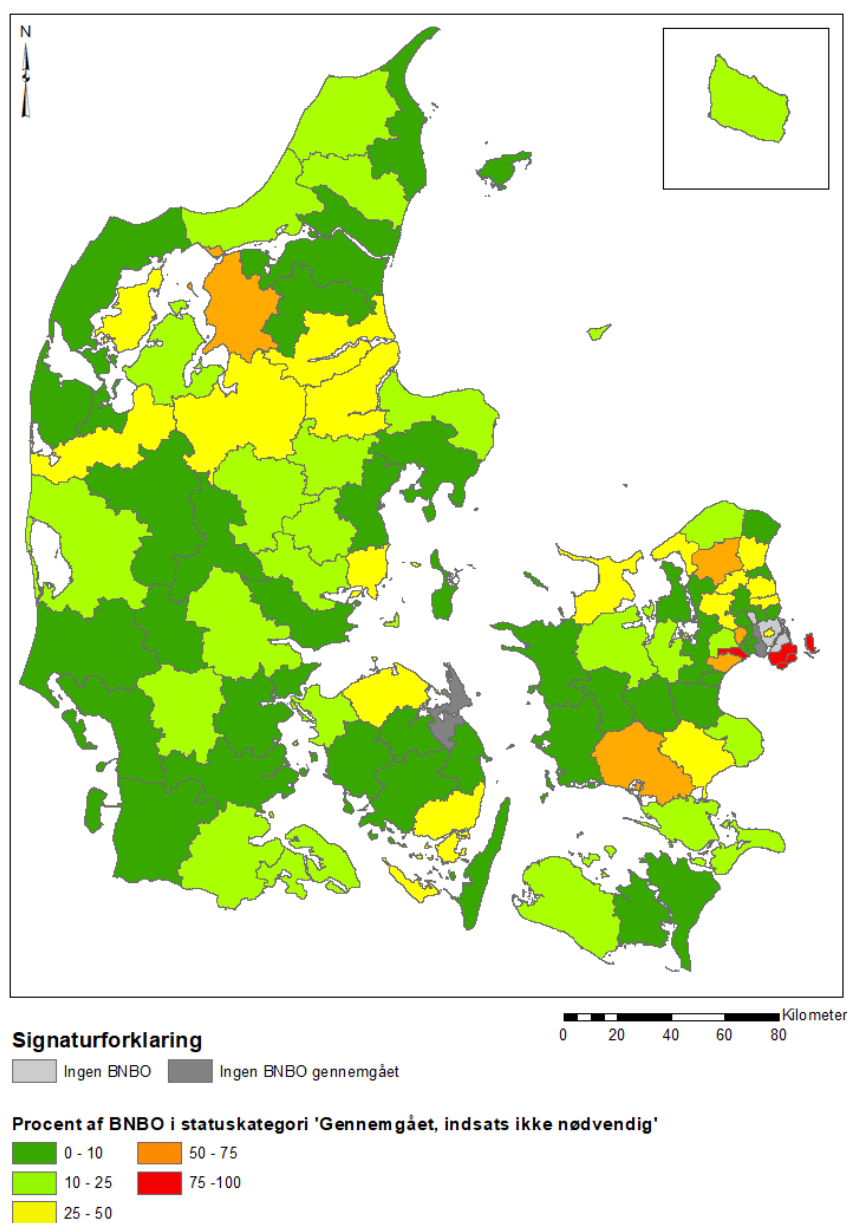
Tabel 4.3: Opgørelse af hvorvidt der er politisk vilje til gennemførelse af påbud på konkrete arealer for BNBO indberettet i statuskategorierne 'Gennemgået, indsats nødvendig' og 'Frivillig aftale tilbudt'.

Beslutning om vilje til gennemførelse af påbud på konkrete arealer	Samlet for alle kategorier (Procent)	Ved kategori 'Frivillig aftale ikke mulig' (Procent)
Ja	58,8	61
Nej	29,8	26
Ikke tolkbar	0,1	3
Ikke udfyldt	11,3	10

5. BNBO uden behov for yderligere indsats

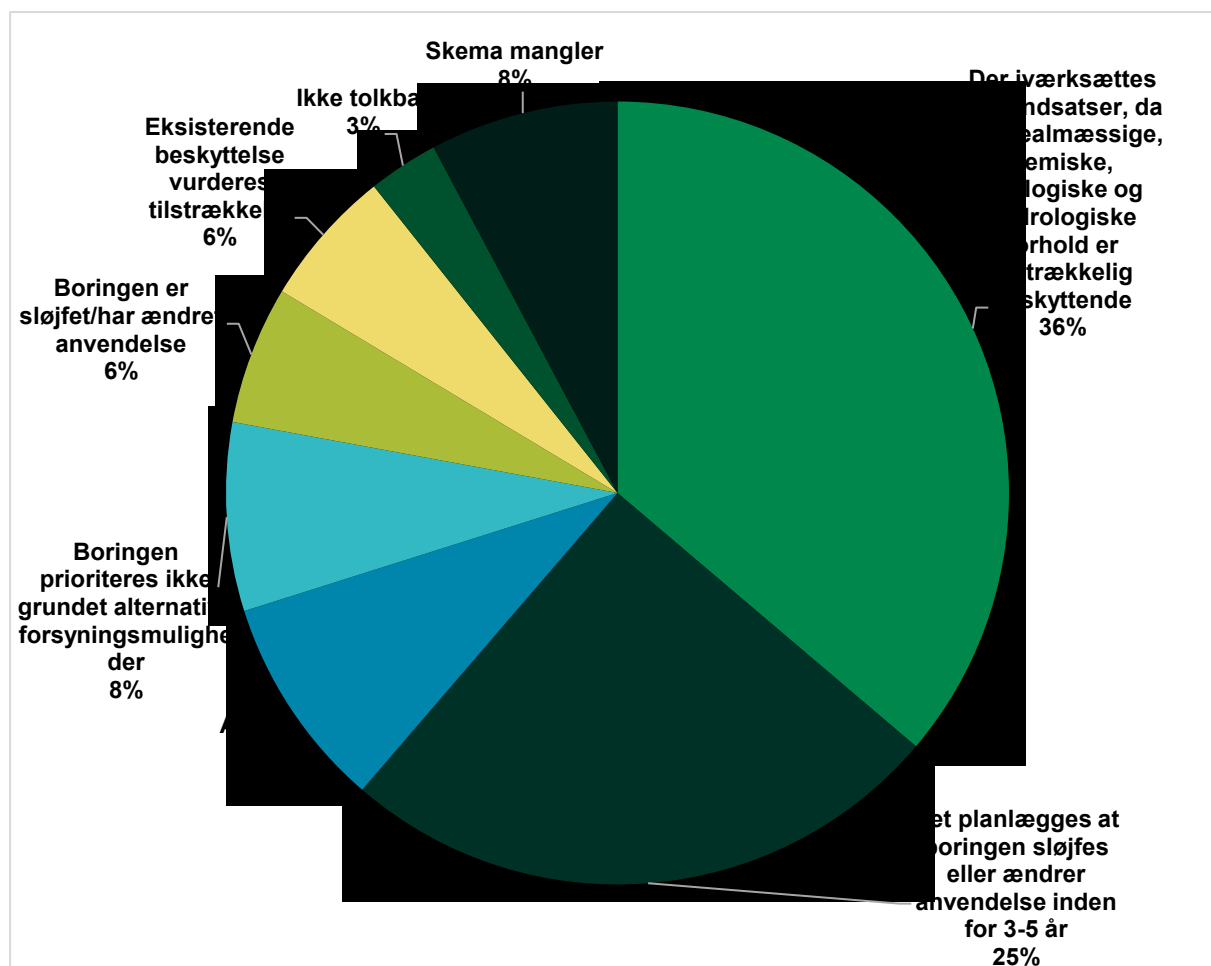
Hvor kommunen har vurderet, at der sker erhvervsmæssig anvendelse af pesticider, men der ikke er behov for yderlige indsatser, har kommunen været forpligtiget til at underrette Miljøstyrelsen om årsagen hertil.

Miljøstyrelsen har opgjort, at kommunerne har registreret 964 BNBO i kategorien 'Gennemgået, indsats ikke nødvendig' i datasættet 'Status på BNBO' på Danmarks Arealinformation. Hvor mange procent af BNBO, som hver kommunen har angivet i denne kategori, fremgår af figur 5.1. Miljøstyrelsen har modtaget indberetningsskemaer for 889 BNBO fra 72 kommuner, hvilket betyder, at Miljøstyrelsen fortsat mangler indberetningsskemaer for 75 BNBO (8 %).



Figur 5.1: Procent af hver kommunes BNBO, som er indberettet i statuskategori 'Gennemgået indsats ikke nødvendig'.

Ved kommunernes indberetninger til Miljøstyrelsen, har kommunerne angivet årsagen til, at der ikke iværksættes nye indsatser i BNBO. Miljøstyrelsens videre opgørelser af kommunernes begrundelser for, at der ikke iværksættes indsatser i BNBO bygger på indberetningsskemaerne for de 889 BNBO. Af figur 5.2 fremgår, hvor stor en andel af kommunernes indberetninger, der falder ind under hver årsagskategori. Som det fremgår af figur 5.2, er den hyppigste begrundelse for, at der ikke iværksættes nye indsatser i BNBO (36 %), at de arealmæssige, kemiske, geologiske og hydrologiske forhold er tilstrækkelig beskyttende. Næst flest (25 %) angiver at årsagen er, at boringen planlægges sløjfet/ændret anvendelse inden for 3-5 år.



Figur 5.2: Årsag til at der ikke iværksættes nye indsatser angivet i procent.

Miljøstyrelsen har medio 2021 opdateret indberetningsskabelonen for at lette kommunernes indberetningspligt og for at minimere eventuelle misforståelser. Af tabel 5.1 fremgår antal BNBO med indberetninger i den gamle indberetningsskabelon, og antal BNBO med indberetninger i den nye indberetningsskabelon. Som det fremgår af tabellen er lang størstedelen af BNBO indberettet i den nye indberetningsskabelon (78 %). For de 199 indberetningsskemaer, der ikke er indberettet i den nye skabelon, har Miljøstyrelsen læst de angivne årsager igennem og vurderet hvilken af de syv angivne årsager jf. i tabel 5.1 og figur 5.2, indberetningen skulle opgøres i.

Tabel 5.1: Opgørelse over antal indberetningsskemaer fordelt på kommunernes angivelse af årsagen til, at der ikke iværksættes yderligere indsats i BNBO.

Årsag til, at der ikke iværksættes nye indsatser	Antal BNBO med indberetningsskemaer i gammel skabelon	Antal BNBO med indberetningsskemaer i ny skabelon	Antal BNBO med indberetningsskemaer i alt	Antal kommuner
Der iværksættes ikke indsatser, da de arealmæssige, kemiske, geologiske og hydrologiske forhold er tilstrækkelig beskyttende	54	295	349	38
Det planlægges at boringen sløjfes eller ændrer anvendelse inden for 3-5 år	54	188	242	52
Andet - her angives årsag i tekstboksen nedenfor	21	64	85	24
Boringen prioriteres ikke grundet alternative forsyningsmuligheder	14	61	75	8
Boringen er sløjfet/har ændret anvendelse	11	44	55	27
Eksisterende beskyttelse vurderes tilstrækkelig	17	38	55	14
Ikke tolkbar	28	0	28	4
I alt	199	690	889	-

I de efterfølgende afsnit, ses der på de årsagskategorier, der fremgår af tabel 5.1, hvor hver kategori opgøres og vurderes separat.

5.1 Der iværksættes ikke indsatser, da de arealmæssige, kemiske, geologiske og hydrologiske forhold er tilstrækkelig beskyttende

Miljøstyrelsen har modtaget 349 indberetningsskemaer fra 38 kommuner for BNBO indberettet i årsagskategorien 'Der iværksættes ikke indsatser, da de arealmæssige, kemiske, geologiske og hydrologiske forhold er tilstrækkelig beskyttende' jf. tabel 5.2.

Tabel 5.2: Opgørelse over antal indberetningsskemaer, procent og antal kommuner inden for årsagskategorien 'Der iværksættes ikke indsatser, da de arealmæssige, kemiske eller geologiske og hydrologiske forhold er tilstrækkelig beskyttende'.

Årsag til, at der ikke iværksættes nye indsatser	Antal BNBO med indberetningsskemaer	Procent af BNBO i den givne årsagskategori	Antal kommuner
Der iværksættes ikke indsatser, da de arealmæssige, kemiske, geologiske og hydrologiske forhold er tilstrækkelig beskyttende	349	36	38

Oftest er vurderingerne baseret på oplysninger om lerdæklagstykkelsen, vandtypen, manglende fund af pesticider og/eller arealanvendelsen (økologisk dyrkede arealer, skov og ekstensivt dyrkning). En række BNBO er suppleret med viden om grundvandsdannelse, herunder grundvandets alder og BRIBE-beregninger² af risikoen for spild. Der er i flere BNBO vurderet, at arealet, hvor der anvendes pesticider til erhvervsmæssige formål, er så lille, at det ikke er proportionalt, at lave yderligere indsatser.

Typisk underbygges argumenterne med flere af ovenstående parametre, men også vigtigheden af vandforsyningen ift. forsyningssikkerheden.

Eksempler på BNBO indberetninger i årsagskategorien 'Der iværksættes ikke indsatser, da de arealmæssige, kemiske, geologiske og hydrologiske forhold er tilstrækkelig beskyttende':

"For boringen DGU nr. xxx dannes grundvandet primært langt fra boringen i den østlige del af indvindingsoplandet og grundvandet betegnes som gammelt grundvand, da størstedelen er ældre end 100 år. Beregninger med BRIBE indikerer ikke, at der er en risiko for at spild med pesticider på 3000 liter sprøjtevæske i BNBO medfører fare for forurening af magasinet med et indhold over vandkvalitetskravet for pesticider, fordi grundvandsdannelsen til magasinet er lille. Dette underbygges af, at der i boring DGU nr. xxx er mellem 17 og 25 meter mættet ler over indvindingsmagasinet. Arealanvendelsen viser, at der kan være erhvervsmæssig anvendelse i BNBO på landbrugsjord for DGU nr. xxx. Risikovurderingen viser imidlertid, at der ikke er behov for ophør med erhvervsmæssig anvendelse af pesticider i BNBO til (DGU nr. xxx)".

"Grundvandet er godt beskyttet og det vurderes, at der ikke er behov for yderligere beskyttelse inden for BNBO. Boringen ligger i en skov, men BNBO'et går ud over et markstykke. Over grundvandsmagasinet findes mere end 30 meter ler, partikelbane modellering viser meget langstrakte grundvandsdannede oplande og transporttider fra overfladen på mere end 500 år".

"Vandværket er et mindre vandværk, som ikke er essentiel for kommunens fremtidige vandforsyningssikkerhed. Der vurderes, at være ca. 40-50 meter lerslagsbeskyttelse over indvindingsmagasinet. Vandtypen er D, hvilket er stærkt reducerende. BNBO ligger uden for det grundvandsdannende opland, og området er kortlagt som ikke nitratsårbart".

Det er generelt Miljøstyrelsens vurderingen, at kommunerne har indberettet fyldestgørende og i et passende detaljeringsniveau i denne årsagskategori.

5.2 Det planlægges at boringen sløjfes eller ændrer anvendelse inden for 3-5 år, eller boringen er sløjfet/har ændret anvendelse

Miljøstyrelsen har modtaget 242 indberetningsskemaer fra 52 kommuner for BNBO indberettet i årsagskategorien 'Det planlægges at boringen sløjfes eller ændrer anvendelse inden for 3-5 år' jf. tabel 5.3, hvilket svarer til 4 % af alle udpegede BNBO. Når kommunerne vælger denne årsag lægger Miljøstyrelsen i udgangspunktet til grund, at der foreligger en konkret handleplan for at dette sker. Styrelsen kan dog samtidig konstatere, at der fortsat er en række indberetninger, hvor det ikke eksplicit fremgår, at der foreligger en plan for, at sløjfningen vil ske inden for 3-5 år, men i stedet at en sløjfning 'forventes' eller 'arbejdes på' som begrundelse for ikke at gennemføre tiltag. Såfremt der ønskes vished om kommunernes planer for sløjfning af de boringer, hvor det ikke eksplicit står i indberetningsskemaerne, at dette foretages inden for 3-5

² BRIBE er et beregningsværktøj, som kan bruges til vurdering af risiko for forurening af vandforsyningsboringer ved spild af forskellige forureningskomponenter i BNBO.

år, skal der tages kontakt til de pågældende kommuner, med henblik på nærmere undersøgelse.

Miljøstyrelsen har modtaget 55 indberetningsskemaer fra 27 kommuner for BNBO indberettet i årsagskategorien 'Boringen er sløjfet/har ændret anvendelse' jf. tabel 5.3. Kommunerne har jf. bekendtgørelse om vurdering af boringsnære beskyttelsesområder og indberetning været forpligtiget til at indberette status for BNBO udpeget i bekendtgørelse om udpegningsaf drikkevandsressourcer. Da der vedtages en ny bekendtgørelse om udpegningsaf drikkevandsressourcer løbende kan der, i perioden mellem to bekendtgørelser, være boringer, der sløjfes/ændrer anvendelse. Det betyder, at der er BNBO, der vil udgå med næste bekendtgørelse om udpegningsaf drikkevandsressourcer, men som kommunerne har været forpligtiget til at indberette status for. Med gældende udpegningsbekendtgørelse er der udpeget 5.607 BNBO, hvilket betyder, at det er 1 % af alle udpegede BNBO, der ligger i denne årsagskategori, og hvor BNBO forventes at udgå med næste udpegningsbekendtgørelse.

Tabel 5.3: Opgørelse over antal indberetningsskemaer, procent og antal kommuner inden for årsagskategorien 'Det planlægges at boringen sløjfes eller ændrer anvendelse inden for 3-5 år' og 'Boringen er sløjfet/har ændret anvendelse'.

Årsag til, at der ikke iværksættes nye indsatser	Antal BNBO med indberetningsskemaer	Procent af BNBO i den givne årsagskategori	Antal kommuner
Det planlægges at boringen sløjfes eller ændrer anvendelse inden for 3-5 år	242	25	52
Boringen er sløjfet/har ændret anvendelse	55	6	27
I alt	297	31	-

5.3 Boringen prioriteres ikke grundet alternative forsyningsmuligheder

Miljøstyrelsen har modtaget 75 indberetningsskemaer fra 8 kommuner for BNBO indberettet i årsagskategorien 'Boringen prioriteres ikke grundet alternative forsyningsmuligheder' jf. tabel 5.4

Tabel 5.4: Opgørelse over antal indberetningsskemaer, procent og antal kommuner inden for årsagskategorien 'Boringen prioriteres ikke grundet alternative forsyningsmuligheder'.

Årsag til, at der ikke iværksættes nye indsatser	Antal BNBO med indberetningsskemaer	Procent af BNBO i den givne årsagskategori	Antal kommuner
Boringen prioriteres ikke grundet alternative forsyningsmuligheder	75	8	8

Kommuner har angivet supplerende begrundelser for, at der ikke iværksættes yderligere indsatser i BNBO, da boringen ikke prioriteres grundet alternative forsyningsmuligheder. Begrundelserne for, at der ikke iværksættes indsatser i denne årsagskategori er overordnet, at der er tale om mindre vandforsyninger, der er forurenede eller er i fare herfor, og hvor forbrugerne kan koble sig på anden vandforsyning, såfremt drikkevandskvalitetskravene ikke kan overholdes. Flere kommuner nævner endvidere, at vandforsyningen er lavt prioriteret/sekundært i kommunens vandforsyningsplan. En begrundelse er endvidere, at det ikke er økonomisk rentabelt at beskytte kildepladsen, da grundvandsressourcen ikke er væsentlig for den fremtidige vandforsyning, og vandværket nedlægges, når det ikke længere er rentabelt at drive.

Ingen af begrundelserne beskriver dog i tilstrækkelig grad konkrete handleplaner og tidshorisont for den alternative forsyning.

5.4 Eksisterende beskyttelse vurderes tilstrækkelig

Miljøstyrelsen har modtaget 55 indberetningsskemaer fra 14 kommuner for BNBO indberettet i årsagskategorien 'Eksisterende beskyttelse vurderes tilstrækkelig' jf. tabel 5.5.

Tabel 5.5: Opgørelse over antal indberetningsskemaer, procent og antal kommuner inden for årsagskategorien 'Eksisterende beskyttelse vurderes tilstrækkelig'.

Årsag til, at der ikke iværksættes nye indsatser	Antal BNBO med indberetningsskemaer	Procent af BNBO i den givne årsagskategori	Antal kommuner
Eksisterende beskyttelse vurderes tilstrækkelig	55	6	14

Kommunernes begrundelser, som Miljøstyrelsen har lagt til grund i evalueringen, kan deles op i tre kategorier:

- Der er kun erhvervsmæssig anvendelse af pesticider i en lille andel af BNBO. Her argumenteres der for, at størstedelen af BNBO omfatter skov, by, braklagte marker eller 25 meters beskyttelseszonen. Kommunernes vurderinger er, at arealet, hvor der er erhvervsmæssig anvendelse af pesticider, ikke er nødvendigt at beskytte for at sikre drikkevandsressourcen, eller at arealets størrelse er inden for bagatelgrænsen for indgåelse af aftaler med lodsejer.
- Der er allerede indgået aftaler om pesticidfri drift, som kommunen vurderer er tilstrækkelige til at beskytte BNBO. Miljøstyrelsen lægger til grund, at der fortsat er erhvervsmæssig anvendelse af pesticider i dele BNBO, siden kommunen ikke har indberettet i statuskategorien 'Ingen erhvervsmæssig anvendelse af pesticider'.
- BNBO er geologisk/hydrologisk velbeskyttet i form af tykke lerlag, opadrettet gradient og/eller grundvandsdannelse uden for BNBO. BNBO indberettet med disse argumenter burde have været indberettet i årsagskategorien 'Der iværksættes ikke indsatser, da de arealmæssige, kemiske, geologiske og hydrologiske forhold er tilstrækkelig beskyttende' (afsnit 5.1).

I årsagskategorien 'Eksisterende beskyttelse vurderes tilstrækkelig' er der indberettet tre BNBO (én kommune), hvor der i kommunens vurdering af beskyttelsesbehov står, at der ikke er erhvervsmæssig anvendelse af pesticider i BNBO. Disse BNBO burde have være registreret som 'Ingen erhvervsmæssig anvendelse af pesticider i BNBO' i datasættet 'Status på BNBO' på Danmarks Arealinformation.

5.5 Andet

Miljøstyrelsen har modtaget 85 indberetningsskemaer fra 24 kommuner for BNBO indberettet i årsagskategorien 'Andet' jf. tabel 5.6.

Tabel 5.6: Opgørelse over antal indberetningsskemaer, procent og antal kommuner inden for årsagskategorien 'Andet'.

Årsag til, at der ikke iværksættes nye indsatser	Antal BNBO med indberetningsskemaer	Procent af BNBO i den givne årsagskategori	Antal kommuner
Andet	85	9	24

Hvor kommunerne som årsag til, at der ikke iværksættes yderligere indsatser i BNBO, har angivet 'Andet', har kommunerne givet supplerende oplysninger. En række af de supplerende oplysninger har været sammenfaldende med årsangsangivelser eller beskrivelse af beskyttelsesbehov set i nogle af de andre årsagskategorier. Kategorien er overvejende anvendt, hvor beslutningen om ikke at iværksættes yderligere indsatser i BNBO udsættes. Dette grundet, 1) at der afventes, hvad der skal ske med vandforsyningen fremover, eksempelvis hvor boringerne skal overtages af anden vandforsyning, eller boringerne er forurenet, hvorved der skal lægges planer for, hvordan dette håndteres, eller at vandforsyningen afventer udviklingen i vandkemien, 2) der afventes ny grundvandskortlægning, 3) det forventes/planlægges, at boringen sløjfes/ændrer anvendelse inden for en kort årrække.

For nogle BNBO har kommunen vurderet, at der ikke er behov for yderligere indsatser, da kun en lille andel af BNBO anvendes til erhvervsmæssige formål med brug af pesticider. Endvidere er der BNBO, der er sammenfaldne med eksempelvis vejarealer, befæstede arealer eller kommunale arealer. En enkelt kommune nævner, at vandforsyningen ikke er vigtig for den fremtidige forsyningssikkerhed.

For flere BNBO er der lavet beregninger af fare for forurening fra spild.

5.6 Ikke tolkebar årsag

Miljøstyrelsen har modtaget 28 indberetningsskemaer for BNBO fra fire kommuner, hvor Miljøstyrelsen ikke kan tolke årsagen til, at kommunen har vurderet, at der ikke er behov for yderligere indsatser. jf. tabel 5.7.

Tabel 5.7: Opgørelse over antal indberetningsskemaer, procent og antal kommuner inden for årsagskategorien 'Ikke tolkebar årsag'.

Årsag til, at der ikke iværksættes nye indsatser	Antal BNBO med indberetningsskemaer	Procent af BNBO i den givne årsagskategori	Antal kommuner
Ikke tolkebar	28	3	4

For en del af BNBO henvises der til indsatsplaner for beskrivelse af årsagerne. Miljøstyrelsen har ikke i forbindelse med denne evaluering læst indsatsplanerne for at prøve at identificere årsagen. Der er også eksempler på en del BNBO, hvor det blot er angivet, at det er en samlet vurdering af parametrene, som har resulteret i, at det er vurderet, at der ikke er behov for yderligere indsatser. I nogle af skemaerne er det også angivet, at behovet for indsatser vurderes løbende.

Da kommunerne er forpligtiget til at informere Miljøstyrelsen om årsagen til, at der ikke iværksættes indsatser, vurderes indberetning af disse skemaer ikke at leve op til indberetningskravene.

6. Planlagte og gennemførte indsatser

Kommunerne har i fase 1 skulle arbejde for gennemførelse af indsatser i BNBO, hvor risikovurderingen har vist, at det er nødvendigt. Der har været to muligheder for indberetning af indsatser:

1. Indberetning af tinglyste aftaler for grundvandsbeskyttelse til Danmarks Arealinformation
2. Indberetning af planlagte eller gennemførte indsatser udover tinglyste dyrkningsdykningsrestriktioner til Miljøstyrelsen.

Som angivet i kapitel 3, er der i datasættet 'Status på BNBO' på Danmarks Arealinformation angivet 'Indsats gennemført' for 151 BNBO, svarende til 3 % af BNBO. Aftaler og påbud regnes som gennemførte, når aftalen er underskrevet eller påbuddet endeligt meddelt. Da der ikke må indberettes aftalearealer for grundvandsbeskyttelse til Danmarks Arealinformation, før en aftale er tinglyst, kan der være BNBO med status 'Indsats gennemført', hvor det ikke er muligt at se, hvad indsatsen består i, mens tinglysningsprocessen finder sted. For BNBO i statuskategorien 'Indsats gennemført' er der indberettet aftalearealer på Danmarks Arealinformation for 50 BNBO og indberetningsskemaer til Miljøstyrelsen med indsatser udover tinglyste dyrkningsrestriktioner for 31 BNBO. Der er dermed 70 BNBO, hvor status på Danmarks Arealinformation er angivet som 'Indsats gennemført', hvor der ikke er indberettet indsatser. Miljøstyrelsen antager, at en del af indsatserne i de 70 BNBO er aftalearealer, som er i gang med at blive tinglyst.

6.1 Tinglyste aftalearealer for grundvandsbeskyttelse

Kommunerne er forpligtigede til at indberette indgåede tinglyste aftaler for grundvandsbeskyttelse i forbindelse med BNBO-arbejdet i datasættet 'Aftalearealer for grundvandsbeskyttelse' på Danmarks Arealinformation. Kommunerne har dog også mulighed for at indberette aftalearealer for grundvandsbeskyttelse, som er indgået i andet regi. I opgørelsen i dette afsnit er aftalearealerne derfor kun opgjort inden for BNBO. Oplysningerne i tabel 6.1 er derfor ikke et udtryk for aftaler indgået som følge af tillægsaftalen, men et udtryk for indberettede aftaler indgået i BNBO generelt.

Der er samlet set indgået tinglyste aftaler på 737 ha inden for BNBO i 23 kommuner. Dette svarer til 4 % af det samlede BNBO-areal. Der er i alt indgået tinglyste aftaler i 174 BNBO svarende til 3 % af alle BNBO. 59 % (435 ha) af arealet med aftaler er indgået på markarealer, og 14 % (106 ha) på den andel af markarealet, som er økologiske arealer.

Som det ses af tabel 6.1, er der sket en stigning i tinglyste aftalearealer for grundvandsbeskyttelse i BNBO i perioden 2020-2022. Dette både i forhold til antal BNBO, BNBO-areal og antal kommuner med aftaler.

Tabel 6.1: Udvikling i tinglyste aftalearealer i BNBO for grundvandsbeskyttelse i perioden 2020-2022.

	2020	2021	2022
Antal BNBO	36	68	174
BNBO-areal (ha)	175	568	737
Antal kommuner	7	10	23

Af tabel 6.2 fremgår antal BNBO og antal hektar BNBO-areal, som er omfattet af de forskellige aftaletyper samt hvilken restriktionstype, som indgår i aftalen. Summen af antal BNBO omfattet af de forskellige aftaletyper er 188, og afviger dermed fra det samlede antal BNBO, som er omfattet af aftalearealer. Dette skyldes, at der er anvendt flere aftaletyper i nogle BNBO.

Af tabel 6.2 ses det, at der er indgået frivillige aftaler i 129 BNBO, som dermed er den mest anvendte aftaletype. Størstedelen af det samlede areal med aftaler inden for BNBO udgøres ligeledes af frivillige aftaler.

Tabel 6.2: Opgørelse af antal BNBO med aftalearealer inkl. restriktionstype baseret på udtræk af datasættet 'Aftalearealer for grundvandsbeskyttelse' på Danmarks Arealinformation.

Aftaletype	Antal BNBO	Hektar	Restriktionstype	Antal BNBO
Frivillig aftale	129	524	Kvælstof	2
			Pesticider	80
			Kvælstof og pesticider	47
Påbud efter MBL § 24	1	67	Kvælstof	0
			Pesticider	1
			Kvælstof og pesticider	0
Påbud efter MBL § 26 a	11	96	Kvælstof	0
			Pesticider	0
			Kvælstof og pesticider	11
Opkøb af jord til grundvandsbeskyttelse	47	50	Kvælstof	0
			Pesticider	31
			Kvælstof og pesticider	16

6.2 Planlagte og gennemførte indsatser udover tinglyste dyrkningsrestriktioner

Såfremt kommunerne planlægger eller gennemfører indsatser udover tinglyste dyrkningsrestriktioner, har kommunerne skullet foretage indberetning til Miljøstyrelsen herom. Miljøstyrelsen har modtaget 206 indberetningsskemaer. Fordelingen af disse i forhold til statuskategorier på Danmarks Arealinformation ses af tabel 6.3.

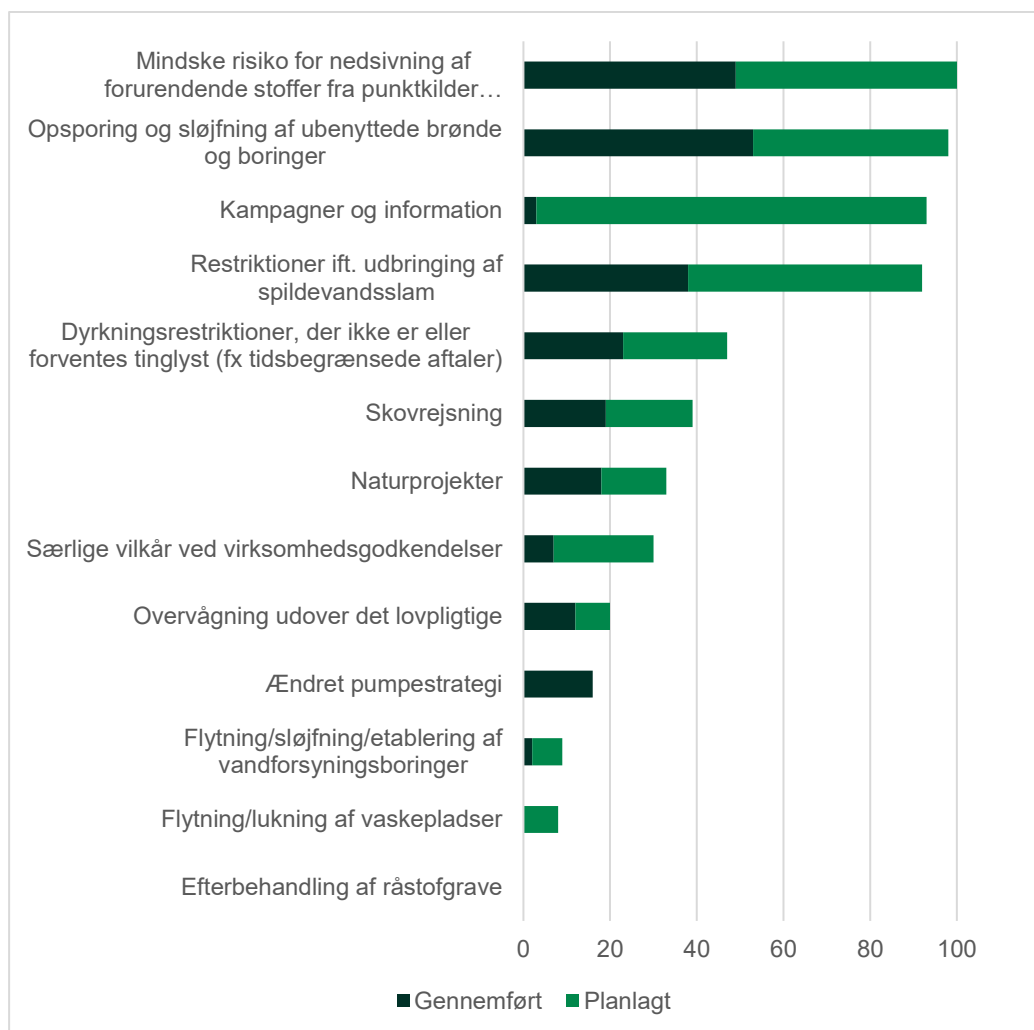
Tabel 6.3: Modtagne indberetningsskemaer for 'Andre indsatser udover tinglyste dyrkningsrestriktioner' fordelt i forhold til statuskategorier på Danmarks Arealinformation.

Statuskategori på Danmarks Arealinformation	Antal indberetningsskemaer
Indsats gennemført	31
Frivillig aftale tilbudt	71
Gennemgået, indsats nødvendig	73
Gennemgået, indsats ikke nødvendig	11
Ingen erhvervsmæssig anvendelse af pesticider	10
I alt	206

Som det ses af tabellen er det kun 31 ud af de 206 BNBO, som der er modtaget indberetningsskemaer for, hvor indsatsen ifølge Danmarks Arealinformation er gennemført. Kommunerne har i indberetningsskemaet haft mulighed for at indberette både planlagte og gennemførte indsatser i samme indberetningsskema. Gennemgangen af data viser da også, at kommunerne har indberettet gennemførte indsatser for BNBO, som ligger i de øvrige statuskategorier end 'Indsats gennemført'.

Der er modtaget indberetningsskemaer for BNBO i kategorien 'Ingen erhvervsmæssig anvendelse af pesticider' og 'Gennemgået, indsats ikke nødvendig'. I indberetningsskemaet er der ikke et reelt bemærkningsfelt, og det er derfor sparsomt med information, som kan forklare, hvorfor der er indberetning i disse kategorier. Det forventes dog, at disse indberetninger er sket da kommunerne har ønsket at indberette tidligere gennemførte indsatser, eller at kommunerne har gennemført/planlagt indsatser på trods af, at der ikke sker erhvervsmæssig anvendelse af pesticider.

Figur 6.1 viser anvendeshyppigheden af de gennemførte og planlagte indsatser. Af figuren ses det, at de tre mest anvendte gennemførte indsatser er 'Mindske risiko for nedsivning af forurenende stoffer fra punktkilder eksempelvis ved renovering af utætte/gamle borer, begrænsninger for nedsivningsanlæg og jordvarmeanlæg, opsporing af gamle olietanke, inspektion af utætheder i spildevandsledninger mm.', 'Opsporing og sløjfning af ubenyttede brønde og borer' samt 'Restriktioner ift. udbringning af spildevandsslam'. Disse er også blandt de hyppigste planlagte indsatser. Den hyppigste planlagte indsats er dog 'Kampagner og information'.



Figur 6.1: Gennemførte og planlagte indsatser udover tinglyste dyrkningsrestriktioner opgjort i antal BNBO

Som det ses af figur 6.1, er der gennemført dyrkningsrestriktioner, der ikke er eller forventes tinglyst for 23 BNBO, og det er planlagt for 24 BNBO. For BNBO, hvor der er gennemført dyrkningsrestriktioner, som ikke er eller forventes tinglyst, har kommunerne i indberetningsskemaet skulle notere, hvor mange hektar aftalerne omfatter. For de 23 BNBO er det angivet, at aftalerne omfatter et areal på 8,3 ha. For de øvrige BNBO, hvor der ikke er noteret i indberetningsskemaet, at der er gennemført dyrkningsrestriktioner, er der angivet et areal på 152,9 ha.



Miljøstyrelsen
Tolderlundsvej 5
5000 Odense C

www.mst.dk